

Sak KR 31/00: Forslag til ny forskrift til gjennomføring av Lov av 13. juni 1975 Nr. 50 om svangerskapsavbrudd - Høring

Saksdokumenter: - Brev med vedlegg fra Sosial- og helsedepartementet av 05.05.00: ”Høring: Forslag til ny forskrift til gjennomføring av Lov av 13.juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd” - Lov av 13.juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd (abortloven)

VEDTAK:

Kirkerådet har fra Sosial- og helsedepartementet fått tilsendt til høring Forslag til ny forskrift til gjennomføring av lov 13. juni 1975 Nr. 50 om svangerskapsavbrudd.

Kirkerådet vil innledningsvis uttrykke dyp bekymring vedrørende dagens abortlov. Kirkerådet mener - med støtte i Kirkemøtet 1993 - at Lov om svangerskapsavbrudd bør bli erstattet med en lov der det overordnede målet er fosterets rett til liv.

Kirkerådet har ingen generelle innvendinger mot at forskriftene er forsøkt forenklet, slik at de ikke gjentar bestemmelser i abortloven. Derimot har vi enkelte kritiske synspunkter på noen av endringsforslagene.

Foreldres/verges uttalerett Utkastets forslag til § 5 som omhandler saksforberedelsen i primær- og klagenemnd, åpner for at innehaver av foreldremyndighet eller vergen gis anledning til å uttale seg ”med mindre særlige grunner taler mot det” når kvinnen er under 16 år eller psykisk utviklingshemmet. Kirkerådet mener at muligheten for å hemmeligholde svangerskapet og svangerskapsavbruddet generelt er betenkelig og vil foreslå en sterkere markering av foreldres/verges uttalerett som hovedregel.

Levedyktighetsbegrepet Utkastet til nye forskrifter forsøker i § 19 å regulere nærmere hva som ligger i lovens bestemmelse om levedyktighet i § 2. Forslaget innebærer at vurderingen av levedyktighet skal være en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, ut fra fosterets muligheter til å kunne overleve utenfor mors liv. Forskriftene uttaler at det skal tas hensyn til ”eksisterende muligheter for behandling eller forløsning”. Kirkerådet vil understreke at denne formuleringen ikke må forstås som en minimumsfordring, men at det ligger et krav om at alle fostre som kan reddes ved hjelp av intensive tiltak,

faller inn under bestemmelsen om levedyktighet.

Helsepersonells reservasjonsrett Abortlovens § 14 inneholder blant annet følgende bestemmelser: "Fylkeskommunene skal organisere sykehustjenesten slik at kvinnen innen området til enhver tid kan få utført svangerskapsavbrudd. ... Ved organiseringen skal det tas hensyn til helsepersonell som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å utføre eller assistere ved slike inngrep."

Reservasjonsretten for helsepersonell som nekter å medvirke ved abortinngrep dreier seg om en konflikt mellom to ulike hensyn: Hensynet til fellesskapet og de oppgaver som fellesskapet er pålagt gjennom lovgivningen, og hensynet til den enkeltes samvittighetsforpliktelse. Et avgjørende etisk poeng er at samfunnet lovfester retten til reservasjon i spørsmål som berører en alvorlig samvittighetsforpliktelse, det vil si spørsmål som griper spesielt dypt inn i menneskers religiøse, livssynsmessige eller moralske integritet.

Kirkerådet gir reservasjonsretten for helsepersonell full støtte, og den må beskyttes mot undergraving og uthuling. Reservasjonsretten er en viktig del av yrkesetikken for helsepersonell og er med på å holde oppe bevisstheten om at det er behov for en kontinuerlig etisk vurdering av virksomheten innenfor helsevesenet. Ut fra dette grunnsyn vil Kirkerådet advare mot en begynnende uthuling av reservasjonsretten med den begrunnelse av helsepersonells medvirkning ved bruk av abortpiller (Mifepistron) bare er indirekte (§ 15). En alvorlig fundert samvittighetsoverbevisning vil se alle sider ved denne prosessen som en helhet. Kirkerådet kan heller ikke se at en fortsatt adgang til reservasjonsrett i slike tilfeller vil skape større praktiske problemer for helsevesenet.

Sammensetning av klagenemnd Departementet foreslår i § 12 at behandlingene av klagesakene skal legges til regionsykehusene, men at øvrige nemndbehandlinger fortsatt skal utføres ved alle sykehus som utfører aborter. Det foreslås også at det tredje medlem som skal tiltre klagenemnda fortrinnsvis bør være en jurist. Kirkerådet kan ikke se at en jurist nødvendigvis har kompetanse for å vurdere om en kvinne befinner seg i en situasjon som nevnt i lovteksten, og foreslår derfor at sammensetningen av klagenemnden fortsatt følger dagens forskrift.